

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Zvláštní škola a speciální základní škola při nemocnici Čáslav,
Husova 526**

Husova 526, 286 01 Čáslav

Identifikátor školy: 600 021 769

Termín konání inspekce: 8. –15. dubna 2003

Čj.:	031 61/03-4041
Signatura:	kc2zw104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola a speciální základní škola při nemocnici Čáslav, Husova 526 sdružuje podle aktuálního rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 014/02-21 ze dne 30. ledna 2002 vydané MŠMT speciální základní školu při nemocnici s kapacitou 26 žáků, zvláštní školu s kapacitou 60 žáků a školní družinu s povolenou kapacitou 14 žáků. Speciální základní škola při nemocnici, která realizuje svou činnost na odloučeném pracovišti Jeníkovská 348, 286 01 Čáslav, se stala součástí zvláštní školy s platností od 1. července 2000. Ke dni inspekce se v sedmi třídách zvláštní školy vzdělávali 63 žáci z 28 obcí, v jednom oddělení školní družiny bylo zapsáno 12 dětí. Speciální škola při nemocnici měla v den konání inspekce (10. dubna 2003) 11 žáků 3. – 9. ročníku.

Podle údajů uvedených ve statistickém výkazu o speciálních školách Škol (MŠMT) V4-01 k 30. září 2002 byl celkový počet vykázaných žáků 107, čímž byla maximální kapacita školy překročena o sedm žáků, ke dni konání inspekce to bylo již jen o tři žáky.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům ve zvláštní škole a speciální základní škole při nemocnici
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve zvláštní škole a speciální základní škole při nemocnici
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole ve skupině předmětů společenskovedních, přírodovědných a v předmětech s výchovným zaměřením a ve speciální základní škole při nemocnici
- personálních podmínek činnosti školní družiny
- materiálně-technických podmínek činnosti školní družiny
- činnosti školní družiny

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A SLEDOVANÝM PŘEDMĚTŮM VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE A SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI

Ve dnech konání inspekce působilo ve škole včetně ředitele a jeho zástupkyně celkem 13 učitelů, z toho osm s odbornou a pedagogickou způsobilostí, dva vystudovali učitelství pro jiný typ školy, tři jsou nekvalifikovaní. Výchovná poradkyně, učitelka s dlouholetou pedagogickou praxí, je pro výkon funkce plně kvalifikovaná.

Předměty řečová výchova, dějepis, zeměpis, občanská výchova, přírodopis a chemie je zajišťována učiteli, kteří splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti zcela. Český jazyk vyučuje sedm pedagogů, z nichž pouze jeden nesplňuje předepsané kvalifikační požadavky. Ze tří učitelů vlastivědy a přírodovědy jsou bez potřebné kvalifikace dva z nich. Doplňovací hodiny jsou ze dvou šestin zabezpečeny učiteli neaprobovanými. Výuka matematiky je zajištěna osmi vyučujícími, z toho pěti s odpovídajícím vzděláním, jedním

s částečnou kvalifikací, dvěma se středoškolským vzděláním. Předmět pracovní vyučování je odučen šesti učiteli, tři jsou odborně a pedagogicky způsobilí, jeden splňuje kvalifikační podmínky částečně, dva jsou nekvalifikovaní. Tři z pěti vyučujících výtvarné výchovy mají předepsané vzdělání, dva jsou nekvalifikovaní. Dva z šesti pedagogů tělesné výchovy jsou neaprobovaní, jeden požadavky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje částečně. Pouze jeden ze čtyř vyučujících hudební výchovy nemá odpovídající vzdělání. Ve speciální základní škole při nemocnici působí učitelka s odpovídající kvalifikací.

Vedení školy postupovalo při stanovení pracovních úvazků zodpovědně. Preferovány byly především kvalifikační předpoklady a osobnostní vlastnosti jednotlivých vyučujících, využívána je jejich tvořivost a iniciativa. O tom, že jsou v řídicím stylu významné demokratické prvky, svědčí fakt, že se pracovníci mohou na řízení školy aktivně podílet - například vybudování dalších odborných učeben a jejich zařízení nebo navrhování akcí školy a podávání návrhů na zlepšování materiálního vybavení kabinetních sbírek.

Systém vedení zaměstnanců spočívá jednak v plánovitém rozdělování úkolů, jednak ve funkčním operativním řízení. Základními prostředky pro vedení pedagogických pracovníků jsou pravidelné pedagogické rady a porady užšího vedení školy, podle potřeby svolávané provozní porady. Vzhledem k velikosti školy jsou otázky související s běžným životem školy, organizační záležitosti, případně aktuální pedagogické problémy řešeny v rámci každodenního osobního kontaktu se všemi pracovníky školy. Úroveň práce s nekvalifikovanými a začínajícími pedagogy je zajištěna formou tzv. uvádějící učitelky, dále jsou realizovány náslechy u zkušených učitelů. Metodické orgány nejsou zřízeny. Vzhledem k celkové kvalitě vyučovacího procesu není toto zjištění hodnoceno jako zásadní nedostatek, přesto lze konstatovat, že v metodickém vedení jsou dílčí rezervy v plánování pracovního vyučování, neboť chybí sestavení ucelené řady dovedností, které by žáci měli v jednotlivých etapách vzdělávání v rámci svých možností zvládnout.

Kontrolní a hospitační činnosti vychází z ročního plánu. Předností předloženého dokumentu je časový harmonogram sledovaných jevů a priorit ve všech oblastech chodu školy, postihuje všechny pracovníky. Ze zápisů kontroly dodržování pedagogických dozorů je zřejmé, že jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků, pravidelně jsou analyzovány výsledky kontroly zápisů žákovských knížek. Pravidla k vedení záznamů školní dokumentace pro pedagogické pracovníky byla dána vnitřním pokynem. Dokladem kontroly výchovně-vzdělávacího procesu jsou hospitační záznamy. Jejich rozbor a rozbor hodin zhlédnutých spolu se školní inspektorkou ukázaly, že vedoucí pracovníci dokáží postihnout všechny podstatné klady i zápory vyučovacího procesu. Četnost hospitací odpovídá plánům, je postačující.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánovité a zúčastňují se ho skoro všichni učitelé. Jednotlivé akce si pedagogové vybírají z nabídky akreditovaných pracovišť v rámci kraje. V současné době je již šest pedagogů proškolen v souvislosti se zavedením počítačového programu *Internet do škol*, průběžně se vzdělávají ředitel a zástupkyně v oblasti řízení, výchovná poradkyně ve svém oboru, metodička prevence sociálně-patologických jevů a koordinátorka environmentální výchovy. Netradiční techniky v pracovním vyučování vede učitelka, která současně působí jako lektorka v pedagogickém centru. V letošním školním roce učitelé navštívili zhruba 30 vzdělávacích akcí, poznatky z nich efektivně ve své práci využívají. Z přehledu uskutečněných aktivit a z hospitačních vstupů je patrné, že dílčí rezervy jsou v získávání vědomostí z oblasti moderních vyučovacích forem a metod. Těchto se účastní především věkově mladší učitelky, v jejichž pedagogické činnosti byly nové poznatky efektivně využívány. Informace ze vzdělávání jsou předávány především v rámci pedagogických rad či provozních porad, o čemž svědčí pořizované zápisy.

Morálním a hmotným stimulem pro pracovníky školy je (na základě písemně zpracovaných a všem pracovníkům známých kritérií, která jsou součástí vnitřního platového předpisu), přiznávání mimořádných odměn a osobních příplatků. Všechna kritéria jsou funkční, zohledňují mimo jiné i kvalitu řízení výchovně-vzdělávacího procesu. Diferenciace v přiznaných částkách je motivující, hodnocení je s pracovníky prokazatelně projednáváno. Pro stanovení nadtarifních složek platu jsou vedeny dostatečné podkladové materiály.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu i provozu školy má jasně organizačním řádem stanovena pravidla, je podrobně propracovaná s ohledem na typ a podmínky školy a umožňuje efektivní řízení školy. Dvoučlenné vedení školy tvoří ředitel a jeho statutární zástupkyně, na kterou funkčně přesunul některé řídicí a kontrolní kompetence. Ředitel je ve funkci od 1. září 1993, 26. června byl jmenován do funkce ředitele v souvislosti sloučení zvláštní školy a speciální základní školy při nemocnici, 25. března 2002 ho Středočeský kraj ve funkci potvrdil. Zástupkyni jmenoval ředitel s účinností od 1. září 2001.

Povinnosti všech pracovníků jsou jednoznačně vymezeny osobními pracovními náplněmi. Ředitel jmenoval výchovnou poradkyni, metodičku prevence sociálně-patologických jevů, koordinátorku environmentální výchovy, správce počítačové sítě, stanovil třídní učitele a správce kabinetních sbírek.

Počty žáků ve třídách a rozvrh hodin jsou v souladu s ustanovením vyhlášky o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Řád školy-režim školy pro žáky (schválený pedagogickou radou) se zabývá všemi stanovenými oblastmi, obsahuje rovněž ustanovení o právech dítěte a další doporučení, například pravidla užívání mobilních telefonů nebo pokyny týkající se prevence sociálně-patologických jevů.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002 obsahuje všechna předepsaná ustanovení, má velmi dobrou vypovídací hodnotu. Byla projednána pedagogickou radou a zaslána všem povinným adresátům.

Všechna kontrolovaná dokumentace je vedena řádně a bez závad v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Z vysoké administrativní úrovně předložených dokumentů je zřejmé efektivní využívání materiálních a lidských zdrojů.

Nutné informace o provozu a aktuálních akcích získávají pracovníci školy na již zmiňovaných pedagogických radách a provozních schůzkách. Zápisy z těchto porad jsou relevantní, přehledné, obsahují pasáže, které rada schvaluje a ukládá. Dalším informačním centrem je průběžně aktualizovaná nástěnka a šanon se souborem informací trvalého charakteru umístěné ve sborovně. Část informací je předávána osobně a ústně při běžném denním kontaktu.

Průběžné informace o prospěchu a chování žáků dostávají zákonní zástupci prostřednictvím žákovských knížek a notýsků a nástěnek ve veřejných prostorách. V naléhavých případech jsou rodiče informováni písemně, telefonicky nebo jsou pozváni na jednání výchovné komise školy. O všech jednáních s rodiči jsou vedeny zápisy.

Žáci jsou informováni prostřednictvím třídních i dalších učitelů, nepostradatelnou roli v předávání informací má systém nástěnek.

Škola se prezentuje i širší veřejnosti. Účastní se řady sportovních a kulturních akcí v rámci celé republiky. (Např. cyklistická zručnost, dopravní soutěže, atletický čtyřboj, výtvarné soutěže s názvem Požární ochrana očima dětí, Romano Suno, Radost.) Speciální základní škola při nemocnici pořádá pro veřejnost dny otevřených dveří. Škola má i své vlastní webové stránky, základní informace jsou poskytovány prostřednictvím veřejně přístupných výročních zpráv.

Personální podmínky školy z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti jsou velmi dobré, systém vedení pracovníků a organizace činnosti jsou hodnoceny jako vynikající. Celkově je tato oblast hodnocena jako nadprůměrná.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A SLEDOVANÝM PŘEDMĚTŮM VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE A SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI

Speciální základní škola při nemocnici

Vyučování ve speciální základní škole při nemocnici probíhá především individuální formou na pokojích hospitalizovaných žáků v zrekonstruované dětské nemocnici. Pro potřeby společné výuky je využíván prostor, který slouží dětem jako herna. Stoly a židličky, které mají děti k dispozici, svými parametry nesplňují antropometrické požadavky - jedná se o běžný kuchyňský nábytek.

Pozitivem je vkusná výzdoba všech prostor a fakt, že má škola možnost prezentace dětských prací na nástěnce ve veřejných prostorech.

Pro výuku škola disponuje širokou škálou učebnic od různých vydavatelů. Solidní je vybavení rozmanitými textovými materiály na procvičování učiva českého jazyka a matematiky. Rezervy jsou například ve vybavení audiomateriálů pro výuku cizích jazyků.

Ve vybavení školy je barevný televizor a dva radiomagnetofony, nemocnicí je zapůjčován videorekordér. Při výuce byly dostupné pomůcky využívány.

Zvláštní škola

Dvoupodlažní budova zvláštní školy, která prošla částečnými stavebními úpravami, leží ve staré zástavbě nedaleko centra města. Část ze sedmi prostorově průměrných kmenových učeben byla již vybavena novým žákovským nábytkem, v ostatních třídách je vybavení starší, udržované. Z hlediska antropometrických požadavků nábytek vyhovuje.

Celkově působí škola esteticky, chodby, sociální zařízení, třídy i odborné učebny jsou udržovány v čistotě, veškeré prostory jsou vkusně vyzdobeny výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků.

Pitný režim je zajišťován v dostatečné míře. Děti využívají možnosti odebírat dotované školní mléko, (pro prvňáky zdarma) nebo je připravován čaj. Stravování zajišťuje jídelna ZŠ Masarykova.

Škola využívá nově zřízenou odbornou učebnu výpočetní techniky se sedmi (včetně správce počítačové sítě) počítačovými jednotkami dodanými v rámci programu *Internet do škol*. Učitel pracovního vyučování a zároveň správce počítačové sítě školy sám zhotovil funkční stolky, pracovní místa jsou doplněna novými židlemi.

Multimediální učebnu výchov vybavenou moderními židlemi, stolky a úložným nábytkem včetně potřebných nástrojů, přístrojů a kvalitní audiovizuální techniky využívají pedagogové přednostně pro hudební, případně literárně-dramatickou výchovu či poslechově-naukové činnosti.

Složka předmětu pracovního vyučování - pěstitelské práce - je vykonávána na pozemku vzdáleném cca jeden kilometr od školní budovy. Prostor je rozdělen na ovocnickou a zelinářsko-květinářskou část, součástí sadovnické úpravy je esteticky uspořádané venkovním posezení s ohništěm. Kvalitní vybavení pěstitelským náradím a pomůckami je uloženo v zahradním domku. Práce v domácnosti jsou většinou vykonávány v prostorné cvičné kuchyni avšak pouze se základním vybavením. Solidní zázemí pro výuku netradičních pracovních technik a práci s textilem bylo vytvořeno zřízením dvou specializovaných pracoven. Velmi

dobré podmínky má škola pro výuku dílenských prací. Prostorově dostačující a kvalitně vybavena materiálem, ručním i elektrickým náradím a přístroji je dílna v suterénu školy. Její součástí je sklad a přípravná materiálu.

Pro výuku tělesné výchovy je využíván gymnastický sál v přízemí školy s potřebným bezpečnostním opatřením, pro míčové hry nedaleké městské hřiště, blízký lesopark pro lehkootletické disciplíny.

Byly předloženy funkční řady všech odborných pracoven. S bezpečnostními pravidly jsou žáci prokazatelně seznamováni.

Knihovna je umístěna v samostatné místnosti, fond učitelské knihovny je průběžně inovován, žákovská knihovna obsahuje více starší tituly.

Škola má dostatek učebnic pro všechny předměty, pracovních sešitů, listů a dalších podpůrných výukových materiálů. Ve fondu kabinetů je didaktická technika, která byla v průběhu sledovaných předmětů, stejně tak jako výpočetní technika využívána sporadicky. Speciální pomůcky (bzučák, pomůcky k procvičování tvrdých a měkkých slabik aj.) jsou využívány především na nižším stupni v řečové výchově a českém jazyce, další speciální relaxační pomůcky a zařízení škola nemá.

Pro žáky prvního ročníku byly zakoupeny pomůcky v předepsané hodnotě.

Ředitel školy sleduje při hospitační činnosti, kontrolách, pravidelných inventarizačních řízeních a v osobních pohovorech s vyučujícími funkčnost a využívání materiálních zdrojů, zjištěné poznatky a opatření z této činnosti jsou při plánování zohledňovány. Podle současných finančních možností školy se ředitel snaží o obnovu základního fondu vybavení školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SPECIÁLNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI A VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ SPOLEČENSKOVĚDNÍCH, PŘÍRODOVĚDNÝCH A V PŘEDMĚTECH S VÝCHOVNÝM ZAMĚŘENÍM

Realizace vzdělávacích programů

Výuka ve zvláštní škole je realizována podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22*.

Žáci ve speciální základní škole při nemocnici jsou vyučováni podle vzdělávacích programů kmenových škol.

Ve škole jsou realizovány výchovně-vzdělávací programy v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol.

Hodinová dotace předmětů ve zvláštní škole je shodná s doporučením uvedeným v realizovaném vzdělávacím programu. Při výuce vycházejí učitelé z časových plánů učiva, obsah učiva korespondoval s platnou legislativou. Učební osnovy předmětů sledovaných v rámci komplexní inspekce byly plněny.

K dalšímu rozvoji talentu a uspokojení specifických potřeb žáků nabízí škola šest kroužků, což je vzhledem k velikosti školy bohatá nabídka.

Ve speciální škole při nemocnici jsou vyučovány především předměty český jazyk, matematika a cizí jazyk, podle délky hospitalizace a podle potřeby ještě předměty další.

Výuka sledovaných předmětů byla v souladu s učebními plány a osnovami realizovaných vzdělávacích programů.

Ve škole je vedena dokumentace, která průkazným způsobem zachycuje průběh vzdělávání, a kromě dílčích formálních chyb je vedena bez závad.

Učitelé mají za povinnost vypracovávat na začátku školního roku pro jednotlivé ročníky a předměty časově-tematické plány učiva, které jsou zárukou návaznosti učiva mezi jednotlivými ročníky. Vedení školy v rámci běžné hospitační činnosti sleduje, zda výuka probíhá v souladu s předepsanými dokumenty a zda byly respektovány individuální dispozice jednotlivých dětí. Vzhledem k faktu, že inspekční činností nebyly v této oblasti shledány nedostatky, je vytvořený systém funkční a efektivní.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání ve speciální škole při nemocnici

Hospitováno bylo v bloku výuky matematiky, českého jazyka a zeměpisu. Bezprostřední příprava na vyučování byla s ohledem na specifiku výuky v tomto typu školy velmi dobrá. Vyučující je kvalifikovaná a má ve svém oboru dlouhodobé zkušenosti. Snaha o zajištění návaznosti na učivo kmenové školy je evidentní, což je nezbytné především u dětí s delším pobytem v nemocnici. Vzhledem k omezujícím prostorovým možnostem probíhala výuka individuální formou na jednotlivých pokojích hospitalizovaných dětí. Prostředí je estetické, avšak stávajícím nábytkem (stoly s židlemi) nejsou vytvořeny zcela optimálními pracovní možnosti. Ve výuce byly využívány učebnice ze zdrojů školy nebo využívali žáci učebnice vlastní. Na procvičování učiva bylo k dispozici dostatečné množství různých materiálů.

Organizace výuky byla přizpůsobována léčebnému režimu a zdravotním handicapům jednotlivých žáků. V hodinách byla uplatněna diferenciací odpovídající výkonnosti nemocných dětí. Velmi dobré psychohygienické podmínky vytvářely přiměřenou náročnost a tempo výuky i přirozená pracovní atmosféra ovlivněná především osobnostními vlastnostmi učitelky.

Žáci byli účinně aktivizováni, při opakování učiva bylo využíváno získaných znalostí a zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů. Kontrola samostatné práce byla prováděna podle charakteru zadaného úkolu společně s vyučující. Hodnocením, které prováděla vyučující po splnění úkolu, získávali žáci zpětnou vazbu o své úspěšnosti. Provedené hodnocení výkonu žáka respektovalo jeho individuální dispozice, bylo objektivní a spravedlivé.

Velmi dobré podmínky komunikace a interakce ve výuce vytvářela přirozená autorita vyučující a způsob komunikace se žáky, vzájemné respektování.

Celkově byla výuka hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole

Skupina společenskovedních předmětů – český jazyk, řečová výchova, vlastivěda, zeměpis, občanská výchova

V průběhu inspekce bylo hospitováno v devíti hodinách. V případě učitelů nesplňujících podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nemělo chybějící vzdělání negativní vliv na

úroveň výuky. Kvalifikovaní učitelé své odbornosti většinou účinně využívali pro kvalitní řízení vyučovacího procesu, příprava na hodiny byla většinou po stránce metodické i organizační velmi dobrá, bylo pamatováno na přípravu vhodných pomůcek. Jen ojediněle byly v hodině využity pouze tabule, křída, učebnice a sešity. Časová dotace sledovaných předmětů byla v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Plánovaný rozsah učiva pro jednotlivé ročníky měli vyučující rozpracovaný v časově-tematických plánech. Na jedné straně byly některé plány pouze výčtem jednotlivých témat z učebnice, na druhé straně byly zdařilé plány s uvedenou hodinovou dotací, formami práce a pomůckami. Z plánů je zřejmá kontinuita výuky. Probíraná témata vždy navazovala na učební látku předchozích hodin.

Ve všech třídách byla příjemná pracovní atmosféra, založená na vztazích vzájemné důvěry a spolupráce. Vyučující většinou motivovali žáky k činnostem v úvodu hodin i v jejich průběhu, jen ojediněle nevěnovali vzbuzení zájmu žáků o učební činnosti pozornost. V nižších ročnících k tomu často využívali různé říkanky, obrázky, navazovali na vlastní prožitky dětí a často uplatňovali mezipředmětové vztahy. Motivování starších žáků většinou spočívalo v seznámení s plánovaným průběhem hodiny a zařazováním pro ně zajímavých činností. V některých případech zvýšilo zájem žáků o spolupráci využití pestrých, pro ně zajímavých aktivizujících metod a forem práce spolu s promyšlenou a účelnou organizací práce (jednotlivci, dvojice, skupiny). Hodnocení žáků bylo vesměs pozitivní, vyučující oceňovali i jejich individuální pokroky. Ojediněle bylo uplatněno i vzájemné hodnocení žáků. Klasifikace ústního a písemného projevu v českém jazyce je vyvážená.

Struktura většiny hodin odpovídala věku a výukovým cílům. Použité metody byly v nejzdařilejších hodinách pestré, náročnost požadavků přiměřená možnostem žáků. V hodinách byly uplatňovány vnitřní diferenciaci a individuální přístup, někdy byly zadávány nestejně náročné úkoly. Vyučující poskytovali žákům průběžnou zpětnou vazbu a podle potřeby pomáhali. Ve všech hodinách měli žáci dostatek příležitostí k procvičování učiva a k samostatné práci.

Ne všechny hodiny svou skladbou splňovaly požadavky na psychohygienu výuky. Třídy jsou prostorově menší a většinou chybí prostor pro odpočinkové činnosti a někteří vyučující nekompensovali tento fakt častějším zařazováním méně náročnějších aktivit nebo změny pracovních míst. V hodinách vyučující využívali účelně nejen profesionálně vyrobené pomůcky, ale i řadu pomůcek vlastní výroby, které byly určeny především pro samostatnou práci žáků. Ojediněle bylo využití pomůcek nedostatečné.

Nejčastějším nedostatkem, přibližně v polovině zhlédnutých hodin, bylo patrné nedostatečné rozvíjení a zvyšování komunikační úrovně žáků. Vyučující buď od žáků nevyžadovali souvislé a přesné vyjadřování nebo kladli otázky, které k rozvinutějšímu mluvnímu projevu nestimulovaly.

Sledovaná výuka skupiny společenských věd je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Skupina přírodovědných předmětů - matematika, prvouka, přírodověda, přírodopis

Ve sledovaných předmětech odpovídala časová dotace deklarovanému učebnímu plánu. Stanovené výukové cíle byly v souladu s aktuálním složením třídy. Kvalita výuky byla pozitivně ovlivněna tím, že převážná část pedagogů splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Bezprostřední příprava pedagogů na výuku byla zodpovědná, nepostrádala nápaditost a potřebnou promyšlenost. Perspektivní příprava obsahovala ucelenou představu komplexních vědomostí a dovedností, kterých je třeba u žáků dosáhnout.

Ve vyučování byli žáci motivováni vhodnými metodami a formami práce, pozitivním a spravedlivým hodnocením výkonu. Pedagogové aktualizovali učivo, často se objevovaly mezipředmětové vztahy. Především v nižších ročnících bylo často užíváno motivačních výzev a průběžného povzbuzování. Zkoušení a opakování navazovalo na probírané učivo, pedagogové si většinou ověřovali pochopení zadávaných úkolů, při řešení poskytovali žákům pomoc. Obecné hodnocení v závěru hodiny bylo zaměřeno převážně pozitivně, odpovídalo skutečnosti, bylo vhodně sdělováno, méně často byla oceňována snaha a pokrok. Četnost klasifikace v žákovských knížkách je dostatečná, z některých obecných zápisů (desetiminutovka, opakování, samostatná práce atd.) nemají rodiče dostatečný přehled o tom, za jakou konkrétní znalost jsou žáci klasifikováni.

Výhodou zhlédnutých hodin bylo nenásilné střídání činností během hodin. V převaze činnostní styl výuky umožňoval úspěšné uplatnění všem žákům, dostatečný prostor byl vytvářen pro individuální a skupinové aktivity. Pokyny pedagogů byly jasné a zřetelné. Pedagogové cíleně vedli žáky k využívání získaných poznatků v praktickém životě, často byly využity jejich předchozí znalosti. Zásadu názornosti podporovali vyučující ve většině hodin využíváním značného počtu kvalitních podpůrných materiálů (modelů, nástěnných didaktických obrazů, tabulek, přírodnin). Didaktická technika nebyla využita v žádné z hospitovaných hodin, výpočetní techniku vhodně využil učitel v hodině matematiky. V některých hodinách byla upřednostňována dominantní role vyučujícího nebo chybělo využití práce s chybou či zpětná vazba.

Během sledovaných hodin byla respektována osobnost žáka. Všichni pedagogové pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky, svým pochopením pro žáky posilovali jejich kladný vztah k učení. Atmosféra v hodinách byla přátelská, žáci dodržovali dohodnutá pravidla chování, mnohdy nechyběl humor. Většine pedagogů se plně nedařilo rozvíjet komunikativní dovednosti dětí. Ne vždy užívali důsledně spisovný jazyk.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Předměty s výchovným zaměřením - hudební, výtvarná a tělesná výchova a pracovní vyučování

Výuka předmětů pracovní vyučování od sedmého ročníku a tělesné výchovy ve všech ročnících probíhá nekoedukovaně. Bylo sledováno celkem deset vyučovacích hodin. Fakt, že všichni vyučující nesplňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti, se dílčím způsobem negativně projevil v plánování, věcné a odborné správnosti výuky a v oblasti organizace.

Vyučující mají pro letošní školní rok zpracovány časově-tematické plány většinou velmi dobré úrovně. Určité nedostatky byly shledány v plánování pracovního vyučování s ohledem na jednotlivé (tříleté) stupně a v některých případech nedostatečné zařazování rozmanitějších výtvarných technik. Pozitivem některých plánů je zařazování práce s výpočetní technikou a méně známých pracovních postupů a technologií. Bezprostřední příprava na vyučování byla zpravidla promyšlená a pečlivá. Obsah hodiny byl vyučujícími vždy připraven. Náležitá pozornost byla věnována materiální podpoře výuky a bezpečnosti. Hodiny byly po stránce metodické dobře připraveny, byl patrný tvořivý přístup vyučujících.

Výuka byla realizována v gymnastickém sále, v pracovnách, cvičné kuchyni, dílně, hudebně a kmenových učebnách, které svým vybavením a prostředím splňovaly podmínky podnětné výuky.

Převážnou většinou hodin prolínala úvodní i průběžná motivace, žáci byli motivováni povzbuzováním a pochvalou. Hodnocení žáků během výuky probíhalo s ohledem k individuálním dispozicím, bylo většinou taktní, pozitivní, což děti motivovalo pro další práci a ochotu spolupracovat. V závěru hodin někteří vyučující opomíjeli hodnotit výsledky žáků vzhledem k jejich možnostem.

Předměty jsou vyučovány v hodinových i dvouhodinových celcích. Struktura a průběh většiny sledovaných hodin odpovídaly potřebám a možnostem žáků a respektovaly zásady názornosti a přiměřenosti. Ve většině zhlédnutých hodin byl jasně stanoven vzdělávací cíl a byl zřetelný individuální přístup vyučujících k žákům a soustavné sledování jejich výkonu. Většina hodin se vyznačovala promyšlenou organizací, množstvím připravených činností a zpravidla i žádoucí efektivitou s funkční zpětnou vazbou. Žáci v nich dostávali prostor pro uplatnění zvládnutých dovedností, byla rozvíjena jejich tvořivost a fantazie, dostávali možnost naučit se něčemu novému. Dominantní role vyučujícího byla evidentní, rezervy byly v rozvíjení spolupráce mezi žáky.

Ve sledované výuce převládalo velmi příznivé pracovní klima založené na vzájemné důvěře, trpělivosti a vstřícnosti všech vyučujících. Interakce a komunikace vyučujících se žáky se významně podílí na formování pozitivních mezilidských vztahů a je pro žáky vhodným modelem sociálního chování.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Vedení školy zjišťuje čtyřikrát do roka úroveň žáky dosažených výsledků v předmětech český jazyk a matematika. Využívá přitom vlastní evaluační nástroje – písemné práce, které samo zadává i vyhodnocuje. Výsledky písemných prací systematicky zpracovává. Analýza výsledků vzdělávání plní funkci zpětné vazby pro učitele.

Škola také pravidelně zjišťuje úspěšnost absolventů v učilištích, se kterými je v úzkém kontaktu.

Průběh a výsledky vzdělávání byly ve speciální základní škole při nemocnici a ve zvláštní škole ve sledovaných skupinách předmětů hodnoceny jako velmi dobré.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Školní družina

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Ve školní družině zvláštní školy (dále jen ŠD) působí vychovatelka, která předepsané kvalifikační požadavky nesplňuje - je absolventkou střední školy nepedagogického směru, v současné době zastupuje za dlouhodobě nepřítomnou vychovatelku. Ve své práci tvořivě využívá vlastní zájmovou orientaci, uplatňuje poznatky z dalšího vzdělávání.

Povinnosti vychovatelky jsou dány její náplní práce. Stanovená míra výchovné práce odpovídá požadavkům rodičovské veřejnosti. Provoz ŠD a pracovní úvazek vychovatelky je ve vztahu k počtu žáků a potřebám školy efektivní.

Spolupráce ŠD se školou je kvalitní. Vnitřní informační systém bezproblémově funguje, vychovatelka je s vedením školy v každodenním kontaktu. Vychovatelka je členkou pedagogické rady, účastní se provozních porad. Vedení školy pravidelně prověřuje činnost ŠD, z kontrol jsou pořizovány zápisy.

ŠD tvoří jedno oddělení, do kterého bylo ke dni inspekce zapsáno 12 dětí. Počet žáků zapsaných k pravidelné a déletrvající docházce nepřevyšuje stanovenou kapacitu. V době oběda je zajištěn dozor nad žáky. ŠD nenabízí vlastní zájmové kroužky.

Provoz ŠD se řídí vnitřním řádem, který je v prostorách ŠD vyvěšen. Vnitřní řád je funkční a obsahuje všechny základní okruhy informací. S řádem jsou rodiče seznámeni na informativní schůzce na začátku roku.

Personální podmínky měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Pro činnost ŠD je vyhrazena samostatná, účelně vybavená herna. V případě potřeby využívá ŠD tělocvičnu, pracovnu PC a pracovny pracovního vyučování. Pobytu venku slouží okolí školy.

V herně jsou prostory pro hru na koberci, pro činnosti u stolů, pro výtvarné práce i hry se stavebnicemi atd. Prostředí je inspirativní, navozuje příznivou atmosféru. Interiér je vkusně vyzdoben výtvarnými pracemi dětí. Dispoziční řešení a uspořádání standardního nábytku umožňuje realizaci všech činností a volnou komunikaci mezi dětmi. Zařízení a vybavení ŠD (dostatečným počtem her, hraček, a spotřebním materiálem) bylo čisté a udržované, umožňovalo vykonávat aktivity stanovené týdenní skladbou zaměstnání. K dispozici byla i audiotechnika.

Využívání materiálních zdrojů vedení školy při své kontrolní činnosti sleduje a hodnotí.

Materiálně-technické vybavení ŠD bylo velmi dobré.

HODNOCENÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Realizace činnosti školní družiny

Program ŠD je realizován v souladu s výchovně-vzdělávacím programem školy. Týdenní program vyváženě zahrnuje všechny předepsané činnosti. Odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Akce ŠD jsou součástí plánu školy. ŠD se podílí na prezentaci školy především při různých vystoupeních, účasti na společných výstavách a výrobou dárkových předmětů.

Je vedena předepsaná dokumentace: zápisní lístky, přehledy výchovně-vzdělávací práce a docházkový sešit. Žáci jsou přihlášení na zápisních lístcích, které obsahují údaje o kontaktu na rodiče a informace o režimu předávání dětí mezi rodiči a vychovatelkou. Povinná

dokumentace je pečlivě vedena. ***Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh činností ve ŠD.***

Organizace a průběh činností ve školní družině

V době oběda převažuje poskytování sociálního servisu, který je krátkodobě doplňován zájmovými aktivitami. Dětem je dán časový prostor pro odpočinkovou činnost. Poté probíhá zpravidla řízená činnost. Při vhodném počasí je využíván čas k rekreačním činnostem při pobytu venku. V průběhu odpoledne odcházejí žáci do školních kroužků.

Vychovatelka dodržovala zásady pedagogiky volného času, pracovala se žáky často individuálně, měla k nim velmi hezký vztah. Před jídlem dbala na dodržování hygienických návyků a při stolování na jeho kulturní úroveň.

Pro motivaci činností využívala vlastní četbu, poslech nebo se opírala o osobní zkušenosti žáků. Oboustranně byla akceptována dohodnutá pravidla komunikace, která probíhala na základě vzájemného respektu a důvěry. Žáci dostávali prostor pro vlastní verbální projev (písně, básničky, diskuse). Jeho úroveň byla nižší, vychovatelka však děti hodnotila velmi uvážlivě a citlivě. Mezi dětmi byly zřejmé hezké, pozitivní a kultivované vztahy.

Ve sledovaném úseku ŠD převažovaly řízené výtvarné a rukodělné činnosti (tvorba velikonoční nástěnky, stavebnice). Rozvíjena byla u dětí fantazie a tvořivost. Řízené činnosti nenásilně přecházely ve volné činnosti (společenské hry a soutěže) a individuální spontánní aktivity.

Děti byly při všech činnostech uvolněné a bylo patrné jejich zaujetí. Vychovatelka přistupovala k dětem profesionálně a respektovala jejich osobnost, absence pedagogického vzdělání neměla na kvalitu práce se žáky negativní dopad.

Bylo dbáno na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel. Pitný režim si žáci zajišťovali sami.

Průběh činností byl ve školní družině hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce bylo zjištěno, že údaje uvedené v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 014/02-21* ze dne 30. ledna 2002 vydané MŠMT **se shodují** s údaji uvedenými ve *Zřizovací listině čj.:OŠMS/5878/2001* ze dne 6. prosince 2001 vydané Středočeským krajem.

Výchovné poradenství

Výchovná poradkyně je pro svou práci plně kvalifikována a ve své funkci získala dostatek znalostí a zkušeností. V oblasti profesionální orientace žáků organizuje pravidelné konzultace s rodiči, spolupracuje s úřadem práce, představiteli středních škol. Organizuje setkání se žáky a pedagogy středních škol, exkurze v provozech, pravidelně informuje žáky i rodiče na vývěsce chodby o možnostech a podmínkách dalšího vzdělávání. Poradenství a řešení sociálně-patologických jevů s přihlédnutím ke specifickým problémům speciální školy (migrace, častá absence a neomluvená absence, náznaky šikany a šikana, závažnější přestupky) uskutečňuje ve

spolupráci s vedením školy, třídními učiteli, metodičkou prevence, odborníky pedagogicko-psychologické poradny, rodiči a pracovníky dalších institucí, zabývajícími se problematikou výchovného poradenství. Podílí se na realizaci protidrogové prevence ve škole. Zpracovala plán práce výchovného poradce pro školní rok 2002/2003, vede přehled jednání výchovné komise. Evidenci vede podrobně, je zajištěna ochrana důvěrných informací tak, aby nedocházelo k jejich zneužití. Výchovná poradkyně zná velmi dobře individuální problémy žáků, navrhovaná a uskutečněná opatření a výsledky jednání s různými partnery a institucemi byla vždy doložena písemnými záznamy.

Prevence sociálně-patologických jevů

Metodičku prevence sociálně-patologických jevů vykonává kvalifikovaná proškolená učitelka, která tuto funkci zastává krátce. Ke své práci přistupuje neformálně a aktivně. Zpracovala a garantuje realizaci *Minimálního preventivního programu*, se kterým byli prokazatelně seznámeni učitelé i žáci školy. Při jeho tvorbě vycházela ze zjištění anonymního dotazníku pro žáky školy. Plánované činnosti programu jsou uskutečňovány v tematických blocích jednotlivých předmětů a častých jednorázových akcích pro všechny žáky. Prevence je posílena širokou nabídkou pravidelných volnočasových aktivit pořádaných školou. Metodička prevence vede pečlivou evidenci konzultační a organizační činnosti prevence a řešení sociálně-patologických jevů. Dokumenty jsou dobře chráněny před případným zneužitím. Program je pravidelně vyhodnocován.

Z inspekčních zjištění, pohovorů s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence, ředitelem školy, třídními učiteli i se žáky vyplývá, že služby poskytované výchovnou poradkyní a metodičkou prevence mají velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 014/02-21 ze dne 30. ledna 2002 vydané MŠMT
2. Zřizovací listina čj.: OŠMS/5878/2001 ze dne 6. prosince 2001 vydaná Středočeským krajem
3. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002, parafováno ředitelem
4. Organizační řád školy platný od 1. července 2000, aktualizovaný 1. září 2001 a 3. září 2002
5. Návrh kritérií pro přidělování osobního příplatku pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům školy ze dne 1. července 2000, parafováno ředitelem a pracovníci odborové organizace
6. Dozory ve škole 2002/2003, parafováno ředitelem
7. Pracovní náplně všech zaměstnanců
8. Řád školy – režim školy pro žáky, parafováno ředitelem
9. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4-01 k 30. září 2002
10. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy, parafováno ředitelem
11. Vzdělávání pedagogických pracovníků pro šk. rok 2002/2003, parafováno ředitelem
12. Koncepce školy 2001/2003, parafováno ředitelem

13. Výkaz o počtu žactva, seznam žactva školy, přehled o učební látce ve speciální škole při nemocnici školní rok 2002/2003-05-05
14. Podkladová inspekční dokumentace zvláštní školy, ŠD
15. Rozvrh hodin podle tříd a učitelů ve školním roce 2002/2003
16. Rozvrh hodin školní družiny pro školní rok 2002/2003
17. Rozvrh činností ŠD ve školním roce 2002/2003
18. Třídní knihy školního roku 2002/2003
19. Třídní výkazy, katalogové listy žáků
20. Osobní dokumentace žáků
21. Plán kontrolní činnosti ředitele školy a zástupkyně školního roku 2002/2003
22. Učební plány
23. Časově-tematické plány předmětů ve školním roce 2002/2003
24. Plán výchovného poradce ve školním roce 2002/2003
25. Minimální preventivní program pro školní rok 2002/2003
26. Čtvrtletní hodnocení minimálního preventivního programu ve školním roce 2002/2003
27. Záznamy z pedagogických rad za období 2001-2003
28. Plán práce školy ve školním roce 2002/2003, parafováno ředitelem
29. Roční plán školní družiny ve školním roce 2002/2003
30. Zápisní lístky žáků ŠD ve školním roce 2002/2003
31. Přehled výchovně-vzdělávací práce školní družiny ve školním roce 2002/2003
32. Hospitační záznamy inspektorek
33. Inspekční zpráva čj. 031 113/99-4041 ze dne 13. – 14. května 1999

ZÁVĚR

Práce vedení školy v oblasti zkvalitňování personálních podmínek výchovy a vzdělávání, v oblasti vedení zaměstnanců a na úseku organizace provozu je promyšlená a systémová. Z hlediska materiálně-technických podmínek je možno konstatovat postupné zlepšování prostorových možností a materiálního vybavení. V průběhu inspekční činnosti byly dostupné materiální zdroje převážně účelně využívány. V činnosti školy převažuje efektivní týmová spolupráce všech zaměstnanců.

Žáci respektují pedagogické pracovníky, ti přistupují k dětem s tolerancí, empatií, avšak s důsledností. Výuka probíhá v tvůrčí atmosféře prostřednictvím většinou aktivizujících metod a forem práce. Osobnost žáků je rozvíjena širokou nabídkou zájmové činnosti. V rámci neformální prevence sociálně-patologických jevů jsou děti systematicky povzbuzovány k aktivnímu trávení volného času.

Školní družina

Školní družina má pro svou práci solidní materiálně-technické a personální podmínky. Její činnost je kvalitní a je realizována v souladu s koncepcí školy.

Na základě provedených zjištění a porovnáním závěrů z inspekce vykonané ve školním roce 1998/1999 byla zjištěna stoupající tendence v kvalitě práce ve všech oblastech činnosti školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiřina Veselá	J. Veselá v.r.
Členové týmu	PaedDr. Jarmila Tóthová	J. Tóthová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI, kontrolní pracovníci

Václava Suchánková
Dana Nulíčková

V Kolíně dne 6. května 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. květen 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. František Boháč – ředitel školy

F. Boháč v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
--------	------------------------

Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Príslušný orgán státní správy/ Zřizovatel	2003-06-26	osobně
Rada školy	nezřízena	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány